

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 2. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: 10. oktober 2008
Tidspunkt: Kl. 11.15
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Svend Auken (S) formand, Henrik Høegh (V) næstformand, Erling Bonnesen (V), Morten Messerschmidt (DF), Pia Adelsteen (DF), Jeppe Kofod (S), Kim Mortensen (S), Yildiz Akdogan (S), Karina Lorentzen (SF), Hanne Ager-snap (SF), Steen Gade (SF), Lone Dybkjær (RV), Per Clausen (EL), Juliane Henningsen (NA).

Desuden deltog: Udenrigsminister Per Stig Møller bistået af kontorchef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriet, og miljøminister Troels Lund Poulsen

Punkt 1. Rådsmøde nr. 2896+2897 (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 13.-14. oktober 2008

Udenrigsministeren: Jeg vil alene gennemgå de punkter på dagsordenen for rådsmødet, som er af særlig interesse. De øvrige punkter på dagsordenen kan vi selvfølgelig drøfte, hvis I ønsker det.

Alle punkter forelægges til orientering.

1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 15.-16. oktober 2008

– Konklusioner

Rådsmøde 2896+2897 – bilag 2 (samlenotat side 2)

Det Europæiske Råd 15-16/10-08 – bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (072) – bilag 459, side 1264 (senest behandlet i EUU 12/9-08)

Udenrigsministeren: Under punktet "Forberedelse af Det Europæiske Råd" på det kommende rådsmøde vil formandskabet på mødet på mandag præsentere sit første udkast til konklusioner.

Fra dansk side hilser vi formandskabets udkast til konklusioner velkommen. Vi støtter bestræbelserne på korte og målrettede konklusioner om de aktuelt vigtigste europæiske problemstillinger.

Hovedemnet på Det Europæiske Råd bliver selvfølgelig – som alle kan forudse – den aktuelle finansielle og økonomiske situation. Det er vigtigt, at Det Europæiske Råd forholder sig til den meget alvorlige og komplekse situation, som vi befinder os i, og medvirker til at genskabe stabilitet på de finansielle markeder og tillid til det finansielle system. Den ambition deler vi alle.

Den økonomiske og finansielle situation er for øjeblikket flydende, og vi skyder mod bevægeligt mål. Det vil sige, vi ved ikke, hvor målet er præcist, når vi holder

2. Europaudvalgsmøde 10/10-08

rådsmødet, men vi vil vide mere, efterhånden som dagene går. Det betyder også, at det er svært at udtale sig om, hvad Det Europæiske Råd vil skulle forholde sig til i næste uge. Sandsynligheden taler imidlertid for, at drøftelserne i Det Europæiske Råd vil ligge inden for den nyttige ramme, som der opnåedes enighed om på økofinmødet den 7. oktober, og som jeg håber, vi bekræfter på mødet på mandag – medmindre en masse uforudsigelige ting skulle ske.

Det stærke fokus på den finansielle situation vil – afhængig af den konkrete situation i næste uge – kunne optage det meste af opmærksomheden på mødet. Det må man forvente. Der er dog trods alt andre emner til behandling på topmødet.

Energi, herunder klima- og energipakken, er også på dagsordenen. Fra dansk side lægger vi særlig vægt på, at konklusionsteksten – som det nu er tilfældet – bekræfter enigheden fra Det Europæiske Råd i juni om, at der skal opnås politisk enighed om en ambitiøs klima- og energiaftale inden årets udgang, idet det fortsat er afgørende for os, at vi kan få en global klimaaftale i København i 2009.

Relateret til klima- og energipakken er også energisikkerhed. Situationen i Georgien og Rusland har accentueret betydningen af energisikkerhed. Formandskabets primære budskaber om ansvar, solidaritet samt behovet for at øge energisikkerheden ved hjælp af både interne og eksterne virkemidler støtter vi fra dansk side. I den forbindelse vil klima- og energipakken med sit fokus på bl.a. CO₂-reduktion, vedvarende energi og energieffektivitet yde et vigtigt bidrag på det lange sigt.

Vi vil også skulle vende tilbage til Lissabontraktaten, naturligvis. Det blev besluttet på Det Europæiske Råd i juni, at vi skulle høre den irske regerings overvejelser om den videre vej frem efter det irske nej til traktaten. Disse overvejelser vil Irland fremlægge på topmødet.

Endelig ventes topmødet også at vedtage indvandrings- og asylpagten.

Regeringen hilser det også velkommen, at EU følger op på det ekstraordinære Europæiske Råd den 1. september 2008 vedrørende krisen i Georgien og EU's forhold til Rusland.

Alt i alt altså en skitse til et oktobertopmøde, som vi med baggrund i den alvorlige finansielle situation fra dansk side kan støtte.

Statsministeren og jeg kommer her den 14. oktober og forelægger topmødet.

Per Clausen mente, udenrigsministeren havde ret, når han sagde, at det var svært at vide, hvor man skulle skyde hen. Der er heller ikke meget, der tyder på, at de skud, man har afgivet, har ramt. Han spurgte, om der også i EU-regi foregår en debat om, hvorvidt det, vi er ude i nu, handler om at lave nogle nødplaner, som kan genetablere den normale tilstand på markedet, eller om der måske kunne være nogle grundlæggende problemer i den omfattende liberalisering af pengestrømmene.

For det andet spurgte han, om man kan beskytte de realøkonomiske aktiviteter mod at blive totalt smadret af, at et spekulationssystem bryder sammen.

Morten Messerschmidt var en lille smule betænkelig ved den sidste sætning i punkt 15 i udkastet til konklusioner, som lød: "This common policy must be founded on proper management of migratory flows, in the interests not only of the host countries but also of the countries of origin and of the migrants themselves". Han spurgte, hvordan den formulering skal forstås, og hvordan regeringen ser på den. Han tilføjede, at hvis man skal til at tilrettelægge indvandringspolitikken efter de lande, folk udvandrer fra, er der noget, der er fuldstændig galt.

Desuden nævnte Morten Messerschmidt to emner, som ikke var på dagsordenen, men som måtte komme op: Hvordan ser man fra EU's side på den bevægelse, der foregår inden for partierne i Serbien, hvor nogle ønsker at anlægge en mere provestlig linje? Er der en idé om, at man vil foretage en fælles EU-aktion mod den ret groteske opfattelse af ytringsfriheden, som præger forberedelserne til Durban II - konferencen?

Steen Gade ville gerne understrege det, udenrigsministeren sagde om energipakken, idet vi ikke har nogen chance for at levere varen i København, hvis EU ikke får energipakken på plads.

Forventes det, at Irland kommer med en melding vedrørende Lissabontraktaten på topmødet?

I relation til den finansielle krise har EU jo nu besluttet, at alle lande skal lave nationale ordninger. Var det ikke relevant i EU at lave en overvågningsmekanisme af, hvordan de forskellige nationale ordninger indvirker på hinanden, så man kan lære af det for fremtiden?

Forventes G8 mødet at tage nogen beslutninger på det finansielle område, som for alvor påvirker kapitalbevægelserne på tværs af landegrænserne?

Svend Auken spurgte i anledning af Morten Messerschmidts bemærkninger om indvandring og asyl, om udenrigsministeren ikke er enig i, at når der står i konklusionerne, at man skal tage hensyn til oprindelseslandene, så tager det først og fremmest sigt på alle de positive foranstaltninger, EU laver i lande som Mali for at forhindre den store udstrømning – altså det modsatte af det, Morten Messerschmidt frygtede.

Han pegede på, at man i Sverige kædede Lavaldommen og strejkeretten sammen med ratifikationen af Lissabontraktaten. Hvis spørgsmålet kommer op, mente han, vi skulle støtte Sverige.

Med hensyn til Lissabontraktaten var det hans indtryk, at man ikke kan nøjes med en irsk løsning, men er nødt til at finde en eller anden europæisk løsning – uden at genåbne hele Lissabontraktaten.

Svend Auken erklærede sig enig med Steen Gade og udenrigsministeren med hensyn til klima- og energipakken.

Med hensyn til den finansielle krise har det været en stor skuffelse, at EU ikke har kunnet levere noget, og det var også skuffende, at den danske regering var den første til at gå ud og advare imod en fælles EU-optræden. Det gjorde økonomi- og erhvervsministeren umiddelbart efter Europaudvalgets møde sidste fredag. Svend Auken mente, der er en række ting, vi kan gøre for at forhindre gentagel-

2. Europaudvalgsmøde 10/10-08

ser: sikre gennemsigtige regler, sikre indskydergarantier, forhindre fantasifulde projekter og perverse aflønningssystemer osv. Men det går selvfølgelig imod den afreguleringstendens, der har været.

Lone Dybkjær spurgte, om der var en deadline for, hvornår man skal have en løsning for så vidt angår Lissabontraktaten.

Udenrigsministeren beskæftigede sig først med den aktuelle finansielle krise. Vi kan se i dag, hvordan kurserne er styrtstykket på mange af de store børser. Der er ikke rigtig noget, der hænger sammen i forhold til lærebøgerne. Det er et nationalt anliggende at tilrettelægge økonomien i et land. Der findes ikke systemer, hvorefter Den Europæiske Centralbank kan gå ind og diktere. Vi kan se, hvad forbeholdet betyder for Danmark. Vi skal selvfølgelig diskutere, hvordan vi undgår at smide aben rundt – uden at ødelægge kapitalens frie bevægelighed. Det er finansministrene i gang med. Problemet kan ikke løses på et topmøde, da det er national kompetence, men topmødet kan sætte et arbejde i gang. Vi skal sikre den reelle økonomiske aktivitet. Derfor har vi vedtaget finanspakken i Folketinget i dag, hvilket udenrigsministeren betegnede som en klog beslutning. Udenrigsministeren var enig i det, der var sagt om den finansielle situation, men selvfølgelig skal man ikke bruge denne situation til at få gennemført socialisme ad bagvejen, sagde udenrigsministeren til Per Clausen.

I relation til Morten Messerschmidts spørgsmål sagde udenrigsministeren, at Svend Auken præcis havde forklaret, hvad meningen er med den pågældende konklusionstekst. Arbejdet går ud på at sikre, at de lande, hvorfra flygtningestrømmen kommer, har en interesse i at samarbejde med os, så der ikke kommer den strøm. Til gengæld skal vi være åbne for legal indvandring.

Serbien kommer ikke op på mødet, og det gør Durban II heller ikke. EU har lagt en linje frem under forberedelsesmøderne. Vi vil ikke give køb på ytringsfriheden. Inden Durban II skal være i april, må vi selvfølgelig se på, om det bliver helt tydeligt, at man vil bruge mødet til at begrænse ytringsfriheden, idet vi i så fald må overveje meget nøje, om vi skal blive væk. Men den beslutning skal først træffes, når vi nærmer os konferencen. Vi skal kæmpe for ytringsfriheden til det sidste i stedet for bare at smide håndklædet i ringen.

Udenrigsministeren erklærede sig enig med Steen Gade og Svend Auken og tilføjede, at også det franske formandskab delte opfattelsen af klima- og energipakkens betydning.

Med hensyn til Irland troede udenrigsministeren ikke, vi skulle forvente nogen ny melding. Det er for tidligt for Rådet at komme med løsninger for Irland, og Irland vil gerne selv komme med dem.

Udenrigsministeren vidste ikke, hvad der kom op på G8 mødet, men vi ved, at man prøver at finde tværgående løsninger.

Udenrigsministeren svarede Svend Auken, at hvis Sverige rejser spørgsmålet om Lavaldommen, vi vil støtte Sverige.

Udenrigsministeren sagde i anledning af Lone Dybkjærs spørgsmål, at der er to deadlines. Den ene drejer sig om valget til Europa-Parlamentet. Den anden drejer

sig om valget af ny Kommission. Det sidste kan man ikke klare uden videre, for hvis vi fortsætter med den nuværende Kommission, kan Domstolen ophæve alle de beslutninger, den træffer, fordi det vil være en ulovlig Kommission. Så deadline er det sene forår eller sommeren.

Per Clausen var på mange områder enig med udenrigsministeren og pegede på, at en liberalistisk markedsøkonomi kræver langt mere bureaukrati end en socialistisk økonomi.

I anledning af udenrigsministerens bemærkninger om, at vi har lavet en vedtagelse i Folketinget i dag, som har reddet det realøkonomiske, sagde Per Clausen, at det, man har gjort, er at give statsmidler til hele den finansielle sektor, og så håber man på, at de realøkonomiske aktiviteter også bliver bedre. Derfor gentog han sit spørgsmål, om det ikke giver regeringen anledning til en overvejelse af, hvorvidt sammenblandingen mellem spekulation og den realøkonomiske aktivitet godt kan være et problem. Han var i øvrigt helt uenig med udenrigsministeren i, at det, der sker nu, strider mod de økonomiske lærebøger, det kom bare an på, hvilke lærebøger man læste.

Med hensyn til indvandringspolitikken syntes Per Clausen ikke, det kom til at lyde så pænt, hvad udenrigsministeren sagde. Det lød, som om det handlede om at holde alle dem ude, vi ikke vil have ind, men få dem ind, vi gerne vil have ind, og så går vi ud fra, at de uddanner dem, vi gerne vil have.

Morten Messerschmidt syntes umiddelbart, det lød besnærende, når udenrigsministeren og Svend Auken forklarede, hvad det er for en form for indvandring, vi godt kunne tænke os, men hvordan hænger det sammen med, at vi har ønsket at fastholde vor egen udlændingepolitik? Nu er det åbenbart EU, der skal definere, hvilken form for arbejdskraft vi vil have. Morten Messerschmidt tilføjede, at der er stor forskel på, hvilken form for arbejdskraft de enkelte lande mangler.

Steen Gade spurgte igen, om det ikke var en idé, at man lavede en eller anden form for overvågning af, hvordan de forskellige ordninger i relation til finanskrisen virkede på hinanden.

Han kom med den kommentar til EU's aftaler med andre lande, at da Udenrigsudvalget var i Mali, lagde den ansvarlige minister meget vægt på, at det var vigtigt, at der blev sat stop for den illegale indvandring til Europa, men det var også meget vigtigt for ham at se den legale indvandring som et udviklingspotentiale for fattige lande, således at der kunne komme folk fra hans land til os under ordentlige vilkår og arbejde på fornuftig vis uden at blive udnyttet, hvorefter de kunne komme tilbage.

Udenrigsministeren sagde i svaret til Per Clausen, at det er klart, at der vil komme en drøftelse af, hvorledes man på sigt kan undgå de dramatiske konsekvenser, som den finansielle krise har haft, og hvordan man kan skærpe kontrollen med de store grænseoverskridende finansielle virksomheder. I den forbindelse pegede udenrigsministeren på, at det også er konservativ filosofi, at vi skal have et frit marked under regulering. Derfor er det vigtigt at fortsætte det enorme arbejde, der er sat i gang i EU for at sikre en fleksibel og holdbar økonomi.

2. Europaudvalgsmøde 10/10-08

Med hensyn til tilstrømningen erkendte udenrigsministeren, at han havde udtrykt sig uklart. Meningen er, at når det drejer sig om de lande, hvorfra der kommer en kolossal masse indvandring, som udgør et problem både for dem og for modtagerlandet, skal man gå i samarbejde med afsenderlandene og se, hvordan man kan hjælpe dem med deres udvikling. Man skal gå i dialog med dem i stedet for bare at spærre grænserne. I den forbindelse nævnte udenrigsministeren, at man f.eks. kunne hjælpe dem med at forfine landbrugsproduktionen.

Udenrigsministeren sagde til Morten Messerschmidt, at det, der står, ikke betyder, at EU kommer til at definere vort arbejdskraftbehov. Det gør landene selv. Det kommer heller ikke til at svække den danske model.

Det er rigtigt, som Steen Gade foreslår, at man skal overvåge, at der ikke sker "abekastning". Det er Kommissionen, der skal overvåge det. I den forbindelse nævnte udenrigsministeren, at den hollandske kommissær havde udtrykt tilfredshed med den danske løsning. Han pointerede også, at man i Økofin har en tæt kontakt mellem landene.

2. Georgien – forholdet til Rusland

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 2896+2897 – bilag 1 (samlenotat side 4)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (072) – bilag 459, side 1272 (senest behandlet i EUU 12/9-08)

Udenrigsministeren: Lad mig her starte med at konstatere, at det er en betydelig bedrift, at det på så kort tid lykkedes EU at få udsendt en civil ESDP-observatørmission til Georgien. Det gik hurtigere, end man havde turdet håbe på. EU havde som bekendt givet tilsagn om, at der ville være mindst 200 observatører på plads den 1. oktober. Der var faktisk i alt 294 i Georgien på skæringsdagen, heraf 10 danske observatører. EU har hermed ydet et vigtigt bidrag til stabiliteten i regionen.

De to hidtidige observatørmissioner – FN's UNOMIG i Abkhasien og OSCE's observatørmission i Sydossetien – har stadig deres eksisterende mandater, og disse dækker principielt begge sider af de facto grænserne. UNOMIG opererer fortsat inde i Abkhasien. OSCE-missionen har haft adgang til bufferzonen uden for Sydossetien, men gives i øjeblikket ikke adgang til selve Sydossetien. Der arbejdes på, at OSCE-observatørerne igen gives adgang hertil. EU-observatørerne har adgang til de georgisk kontrollerede områder og bufferzonerne uden for Abkhasien og Sydossetien. Der arbejdes på, at EU-observatørerne også får adgang til selve udbryderområderne.

I henhold til Moskvaaftalen skal Rusland senest i morgen – den 11. oktober – have trukket sine tropper tilbage fra de såkaldte bufferzoner syd for Abkhasien og Sydossetien. Rusland har erklæret, at tropperne er trukket tilbage, og vi afventer nu, at de internationale observatører kan verificere dette. Ifølge medierne er det sket i går, men nu skal vi lige have det bekræftet.

Med den russiske tilbagetrækning og deployeringen af EU-observatørerne kan det siges, at vi går fra en fase, hvor opgaven primært var at få skilt parterne ad, og til den næste fase, hvor vi kan begynde at rette opmærksomheden mod de mellemlange mål. Her kommer særligt samtalerne i Genève om fred og stabilitet i regionen og den kommende donorkonference i Bruxelles ind i billedet. Genève-samtalerne ventes primært at berøre forholdene mellem Georgien og udbryderområderne – altså Abkhasien og Sydossetien – men vil formentlig også inddrage Georgiens forhold til Rusland. Samtalerne planlægges indledt på embedsmandsniveau den 15. oktober og tilrettelægges af EU's særlige repræsentant, den franske diplomat Pierre Morel. Det er håbet, at disse samtaler kan åbne en proces, der med tiden kan føre til egentlige forhandlinger om en langsigtet, fredelig løsning på konflikten.

Donorkonferencen vil blive afholdt den 22. oktober. Kommissionen har stillet op til 500 millioner euro over tre år i udsigt til genopbygning og økonomisk støtte til Georgien. Også fra dansk side vil vi – som tidligere omtalt – være rede til at yde vores bidrag til genopbygningen og den økonomiske udvikling i Georgien. Vi vil over

2. Europaudvalgsmøde 10/10-08

naboskabsprogrammet tilrettelægge et nyt stort program for økonomisk udvikling i Georgien i størrelsesordenen 50 mio. kr. over 3 år, og vi vil op til donorkonferencen i Bruxelles overveje, om vi skal stille yderligere midler til rådighed.

Lad mig slutte med at slå fast her, at Rusland selvsagt må leve op til de indgåede aftaler. Det er nødvendigt, at Rusland bliver en del af løsningen på konflikten. Hvis ikke Rusland bliver en del af løsningen, vil Rusland fastholde problemet. EU's forhold til Rusland må vurderes løbende med henblik på at fastholde et gensidigt forpligtende samarbejde, og i den forbindelse er det positivt, at Rusland som lovet ser ud til nu at trække sig ud af bufferzonerne. Som nævnt tidligere vil Georgien og forholdet til Rusland også blive drøftet på Det Europæiske Råd i næste uge, og det vil det også blive på EU-Rusland topmødet den 14. november 2008. Som besluttet på Det Europæiske Råd den 1. september vil drøftelsen af EU's forhold til Rusland i perioden frem til næste EU-Rusland topmøde bl.a. ske på grundlag af forventede rapporter fra rådssekretariatet og Kommissionen om EU-Rusland relationerne.

Jeppe Kofod var glad for, at regeringen havde den holdning, den havde i forhold til Georgien, nemlig at der skal findes en konstruktiv løsning, sådan at man kan sikre, at fredsaftalen bliver implementeret. Han syntes, det var et problem, at observatørerne kun havde adgang til konfliktzonen, men ikke til selve Sydossetien, hvilket er nødvendigt, hvis der skal være en uafhængig overvågning.

Når Rusland har anerkendt både Sydossetien og Abkhasien som selvstændige lande, hvordan skal de så være repræsenteret ved Genèvekonferencen?

Han gik ud fra, at så længe problemerne ikke var løst, ville man ikke forny rammeaftalen med Rusland.

Udenrigsministeren erkendte, at der er problemer med våbenhvilen, idet russerne ikke helt har efterlevet våbenhvileaftalen og beholder flere styrker, end vi har aftalt. De siger, at oprindeligt var de to områder en del af Georgien, men nu er det to selvstændige stater, som har kaldt på russerne.

Abkhasien og Sydossetien kan ifølge Georgien ikke deltage i Genèvekonferencen, men han kunne ikke vide, om de kunne smutte med som en del af den russiske delegation.

Udenrigsministeren var enig med Jeppe Kofod i, at Georgien må indgå i hele problematikken omkring Rusland.

3. Zimbabwe

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 2896+2897 – bilag 1 (samlenotat side 7)

Udenrigsministeren: På rådsmødet vil vi drøfte situationen i Zimbabwe efter underskrivelsen af magtdelingsaftalen den 15. september 2008.

Fra dansk side har vi sammen med vores EU-partnere hilst aftalen velkommen. Det er klart, at aftalen har sine svagheder og uklarheder. Det afgørende bliver at følge, hvorledes aftalen gennemføres i praksis.

Der må ske hurtige og substantielle forbedringer for befolkningen. Det er i den forbindelse glædeligt, at det ifølge de seneste meldinger fra EU-Kommissionen nu er muligt – i modsætning til tidligere – for de humanitære organisationer at operere frit og uhindret i Zimbabwe.

På rådsmødet forventes der udtrykt bekymring over, at der endnu ikke er dannet en regering i Zimbabwe – for det er der ikke. Præsident Mugabe ser ud til at stå stejlt på sit krav om at besætte alle centrale ministerposter, hvilket selvfølgelig er uacceptabelt for Tsvangirai.

Jeg forventer herudover en stærk opfordring til et fortsat regionalt engagement i forhold til Zimbabwe og magtdelingsaftalens gennemførelse. SADC, men altså også i højere grad AU, må ikke nu læne sig tilbage og tro, at det hele er klaret. Det er det ikke. Der er brug for en aktiv indsats i de kommende uger og måneder. Derfor finder EU ikke, at det på nuværende tidspunkt er relevant at drøfte en lempelse af sanktionerne over for Mugabe og hans regime. Der er i høj grad brug for at opretholde presset.

Jeppé Kofod syntes overordnet, det var en helt fornuftig holdning, regeringen havde, men var bekymret for den kaotiske økonomiske situation i landet. Han tvivlede på, at det var nok, at de humanitære organisationer havde adgang til Zimbabwe. Hvis det lykkes at lave en ny regering, er man fra EU's side så parat til at rykke hurtigt ind for at skabe stabilitet i landet?

Udenrigsministeren bekræftede, at EU vil rykke hurtigt ind, hvis der kommer en regeringsaftale. Det skylder vi Tsvangirai. Han tilføjede, at vi også er parat til at rykke ind fra dansk side.

4. Belarus

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 2896+2897 – bilag 1 (samlenotat side 10)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (072) – bilag 459, side 1279 (senest behandlet i EUU 12/9-08)

Udenrigsministeren: På rådsmødet forventes der en drøftelse af situationen i Belarus, herunder en drøftelse af spørgsmålet om eventuel tidsbegrænset suspension af EU's visumsanktioner i forhold til Belarus. I august i år løslod det belarussiske styre de sidste politiske fanger, der var på EU's liste. Håbet er selvfølgelig, at flere forbedringer på demokrati- og menneskerettighedsområdet i Belarus vil følge.

Danmark er derfor klar til at tilslutte sig en tidsbegrænset suspension af de visumrestriktioner, som er indført over for en række belarussiske politikere og embedsmænd, herunder Lukasjenko. Det gør vi, fordi en direkte dialog mellem EU og centrale personer i Belarus øger EU's mulighed for at kommunikere EU's positive og negative budskaber direkte og mere effektivt til ledelsen. Over tid håber vi gennem en dialog at kunne påvirke det belarussiske styre til at gennemføre en række yderligere positive tiltag. Lykkes det ikke, kan vi altid genindføre sanktionerne.

Fra dansk side lægger vi vægt på, at EU samtidig styrker dialogen med oppositionen. Det er helt afgørende i en situation, hvor oppositionen ikke har mulighed for at komme til orde i parlamentet. Det er dybt beklageligt, at parlamentsvalget gik som det gik – på trods af den åbning, der har været.

Lad mig minde om, at vi fra dansk side støtter civilsamfundet i Belarus gennem et civilsamlingsprogram, et regionalt medieprogram samt et regionalt antitraffickingprogram. Skabes der for alvor en ny dynamik i forholdet mellem EU og Belarus, vil vi parallelt med de officielle kontakter opprioritere vores indsatser i forhold til civilsamfundet og oppositionen.

Jeppe Kofod fandt det klart, at Belarus står i et grundlæggende dilemma mellem isolation og engagement. Valget forløb ikke tilfredsstillende set ud fra et demokratisk synspunkt, men vi er på en eller anden måde nødt til at finde en vej. Belarus har løsladt de sidste politiske fanger, som står på EU's liste. Han gik ud fra, at hvis man får en dialog med dem, der repræsenterer Belarus, har man en klar strategi for, hvordan man kan stille nogle krav til dem, bl.a. om at de skal behandle deres opposition bedre, og at man får frie medier.

Hanne Agersnap rejste spørgsmålet, hvilken reaktion EU skal have over for stater, der ikke respekterer menneskerettigheder og demokratiske principper. Hun forstod, at de visumrestriktioner, der havde været over for Belarus, havde været over for bestemte personer, og ikke generelle. Hun forstod, at vi har haft gode

2. Europaudvalgs møde 10/10-08

erfaringer med en suspension af sanktioner, som har ført til en dialog, der har gjort, at vi kunne lægge pres på det pågældende land.

Hun spurgte, om man har nogen resultater vedrørende det regionale antitraficking-program og samarbejdet med NGO'er.

Udenrigsministeren svarede Jeppe Kofod, at det er klart, der må stilles modkrav. Vi skal styrke de frie medier og styrke demokratiet.

Han svarede Hanne Agersnap, at vi hjælper via NGO'er. I den forbindelse gennemgik udenrigsministeren de tre danske programmer. Vi har en strategi vedrørende dialogen, og vi har haft gode erfaringer med ophævelse af sanktioner. Vi prøver med "smart sanctions", som straffer regimet og ikke rammer befolkningen.

5. (Evt.) Usbekistan

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 2896+2897 – bilag 1 (samlenotat side 12)

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt.

6. Moldova

– *Politisk drøftelse*

KOM (2008) 0259

Rådsmøde 2896+2897 – bilag 3 (tillæg til samlenotat)

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt.

Punkt 2. Rådsmøde nr. 2899 (retlige og indre anliggender) den 24. oktober 2008

Formanden sagde, at punktet ville blive forelagt af udenrigsministeren, idet den nyudnævnte justitsminister havde planlagt sin ferie, inden han blev udnævnt til justitsminister, hvilket Europaudvalget havde accepteret.

Udenrigsministeren: Jeg skal hilse fra Brian Mikkelsen og takke for forståelsen.

Om to uger er der rådsmøde om retlige og indre anliggender i Luxembourg, og udvalget har modtaget et samlenotat om dagsordenens væsentligste sager.

Som udvalget sikkert har konstateret, er der ikke tale om en tung dagsorden, og alle sager forelægges til orientering.

Jeg vil i det følgende fokusere på de væsentligste af sagerne, men udvalget er naturligvis velkommen til også at spørge til de sager, som jeg ikke selv nævner.

1. Cyberkriminalitet

– *Vedtagelse*

Rådsmøde 2899 – bilag 1 (samlenotat side 3)

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt.

Morten Messerschmidt var klar over, at man i Europa-Parlamentets udvalg om retspolitik behandler spørgsmålet om, hvordan man bekæmper terrorisme og international kriminalitet på internettet, hvilket på alle måder er fornuftigt. Der er imidlertid en hårfin grænse mellem den enkeltes frihed og statens sikkerhed. En af de ting, der har vundet flertal i Europa-Parlamentet, er, at man skal registrere bloggere og overvåge dem meget mere. Det er kernen i "Future Groups" rapport. Han spurgte, hvad regeringens position er i forhold til nogle af de meget intensive overvågninger på internettet, som der er lagt op til.

Hanne Agersnap havde et problem med at forstå, hvad der menes med cyberkriminalitet. Det eneste, der konkret står i notatet, er noget om børnepornografi og internetsider med ulovligt indhold. Hun kunne forestille sig identitetstyveri og indbrud i bankkonti og økonomisk kriminalitet. Derfor spurgte hun, hvad der er omfattet af begrebet. Problemet med overvågning er, at man måske skyder gråspurve med kanoner. Der skal laves et samarbejde mellem mange parter, bl.a. private udbydere. Hvilken rolle har de forskellige parter?

Hanne Agersnap henviste til, at der i samlenotatet står, at sagen havde været forelagt Europaudvalget tidligere forud for mødet i november 2007. Hun mente, sagen på det tidspunkt blev taget af dagsordenen.

Per Clausen mente, sagen om cyberkriminalitet godt kunne trænge til en grundig behandling. Han pegede på, at der også skal tages hensyn til borgernes mulighed for at færdes på nettet uden at være konstant overvågede.

Udenrigsministeren sagde til Morten Messerschmidt, at rapporten fra "Future Group" ikke var på dagsordenen. Derfor henviste han til justitsministerens svar på den række af spørgsmål, som Europaudvalget havde stillet herom.

Udenrigsministeren svarede Hanne Agersnap, at det kunne dreje sig om hjemmesider med porno eller hjemmesider, som opfordrede til terror. I øvrigt opfordrede han hende til at stille et skriftligt spørgsmål, hvis hun ønskede en uddybning.

Med hensyn til cyberkriminalitet generelt sagde udenrigsministeren, at det, formandskabet ønsker, er at få vedtaget en rådskonklusion, der har til formål at forbedre samarbejdet om internetsider med ulovligt indhold. Det er i hvert fald ulovligt at udbrede børneporno, og det er også ulovligt at opfordre til terror. Men han gav de ordførere, som havde været inde på det, ret i, at der skal finde en afgrænsning sted, så vi ikke ender i kinesiske tilstande. Medlemslande, der ikke i forvejen har det, skal oprette en national platform, som skal registrere internetsider med ulovligt indhold. Derudover skal der laves en europæisk platform, som arbejder på baggrund af de indberetninger, der kommer fra de nationale platforme. Danmark støtter generelt initiativer, der kan styrke bekæmpelse af international kriminalitet, og vi har en central enhed, nemlig rigspolitiet, der samler oplysningerne ind. Derfor agter vi at tilslutte os rådskonklusionerne. Det forventer vi også, at de andre lande gør.

Det er et meget relevant spørgsmål, hvilke retsgarantier der skal gælde, men det er nok bedst at stille et skriftligt spørgsmål herom.

2. Konvergensprincippet og arkitekturen for EU's indsats i forhold til den indre sikkerhed

– Vedtagelse

Rådsmøde 2899 – bilag 1 (samlenotat side 7)

Udenrigsministeren: Dagsordenspunkt 2 handler om vedtagelse af rådskonklusioner vedrørende dels et konvergensprincip, dels en såkaldt arkitektur for EU's arbejde med forebyggelse og bekæmpelse af trusler mod den interne sikkerhed.

Når det gælder den del, som drejer sig om arkitekturen for EU's indsats i forhold til den interne sikkerhed, vil jeg blot henvise til samlenotatet. Jeg vil derimod gerne knytte et par bemærkninger til den anden del om konvergensprincippet.

Det er en høj prioritet for det franske formandskab at skabe fokus på det, de betegner som konvergensprincippet. Princippet går ud på at bringe medlemslandenes personale, materiel, praksis – og efter omstændighederne regler – tættere sammen for at lette det operationelle samarbejde mellem medlemslandene.

Den grundlæggende tanke bag princippet er, at det fremtidige EU-samarbejde bør være mere fokuseret på initiativer, der kan forbedre det praktiske samarbejde mellem medlemslandene, snarere end på at udarbejde nye, fælles regler.

Hovedindholdet i udkastet til rådskonklusioner er på den baggrund en opfordring til medlemslandene om at tage initiativer til at forbedre det operationelle samarbejde mellem deres retshåndhævende myndigheder.

I udkastet er der – som nærmere beskrevet i samlenotatet – opregnet nogle eksempler på initiativer, som medlemslandene på et frivilligt grundlag kan vælge at iværksætte, og som efter formandskabets opfattelse vil udmønte konvergensprincippet.

Fra dansk side er vi grundlæggende positive over for tanken i rådskonklusionerne om at fokusere fremtidige EU-initiativer på mere praktiske aspekter af det operationelle samarbejde mellem medlemslandene.

Samtidig har vi under drøftelserne gjort det klart, at den nævnte frivillighed er en forudsætning for dansk tilslutning til rådskonklusionerne. Der skal ikke være tvivl om, at Danmark f.eks. frit kan vælge, om vi ønsker at udsende politipersonale til eller modtage politipersonale fra andre lande.

Alt i alt må der forventes opbakning til vedtagelsen af rådskonklusionerne.

Morten Messerschmidt henviste til samlenotatet side 7, hvoraf det fremgår, at der er fire indsatsområder, hvoraf særlig det fjerde har interesse, idet det drejer sig om, at der skal sikres en passende evaluering af den samlede trusselsvurdering. Det er sikkert meget godt, men når det f.eks. drejer sig om terrorlisterne, kunne det være rart at vide, hvilke overvejelser man har gjort sig. Morten Messerschmidt tilføjede, at han tænkte på sagen om PMOI, hvor EF-Domstolen flere gange har sagt, at det, man har besluttet, simpelt hen har været ulovligt.

Formanden sagde i anledning af Morten Messerschmidts mange spørgsmål, at den fungerende justitsminister, hvis han ønskede det, kunne henvise en besvarelse til de tilstedeværende embedsmænd. Med hensyn til PMOI gjorde han opmærksom på, at udvalget har indkaldt til et samråd med udenrigsministeren herom, så han ville foreslå, at man ventede med at diskutere dette.

Karina Lorentzen var ikke i tvivl om, at det vil være en styrke, at man får det operationelle samarbejde, EU-landene imellem, på plads i forhold til organiseret kriminalitet, grænseoverskridende kriminalitet osv., men hun savnede en redegørelse for, hvad det er for nogle retlige rammer, man arbejder på at samordne. Hun forstod, at det skulle være en frivillig ordning, men spurgte, om det på noget tidspunkt har været på tale, at det kunne gå hen og være en ordning, som ikke er frivillig.

Udenrigsministeren svarede Karina Lorentzen, at der f.eks. kunne være tale om krænkelse af børn og narkotikaforbrydelser.

Han svarede Morten Messerschmidt, at hele ideen med konvergensprincippet er, at der ikke er tale om bindende retsakter, men om frivillige tiltag.

Udenrigsministeren undrede sig over, at Europaudvalget ville have endnu et samråd om PMOI.

Formanden sagde, at udvalget gerne ville høre, hvilke fremskridt der var sket.

Karina Lorentzen syntes ikke, hun helt havde fået svar på, hvad det er for nogle retlige rammer, som bliver omfattet af denne aftale.

Udenrigsministeren svarede Karina Lorentzen, at de retlige rammer er uændrede.

3. Styrkelse af de retshåndhævende myndigheders bekæmpelse af smugling af narkotika fra Vest Afrika

– *Orienterende drøftelse*

Rådsmøde 2899 – bilag 2 (samlenotat side 3)

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt.

4. Rådets rammeafgørelse om anvendelsen af passagerlister (PNR-oplysninger) med henblik på retshåndhævelse

– *Statusorientering*

KOM (2007) 0654

Rådsmøde 2899 – bilag 1 (samlenotat side 12)

KOM (2007) 0654 – bilag 2 (grundnotat af 17/1-08)

Rådsmøde 2887 – bilag 4 (skriftlig forelæggelse af rådsmøde

RIA 24-25/7-08)

Udenrigsministeren: Formandskabet vil på rådsmødet orientere om status for forhandlingerne.

Arbejdet med forslaget skrider fremad, og formandskabets plan er, at der på rådsmødet i november skal fastlægges en enighed blandt medlemslandene om ordningens grundlæggende elementer.

Bedømt ud fra de hidtidige drøftelser tegner der sig ikke en ordning, der adskiller sig væsentligt fra det oprindelige forslag, som er omtalt i samlenotatet.

Der tegner sig fortsat en model med en decentral ordning, der bygger på, at hvert medlemsland opretter deres eget PNR-system med teknisk mulighed for at udveksle oplysninger med de andre landes systemer. Ordningen vil givetvis ikke blive udvidet til andre transportmidler end fly.

På et centralt punkt er medlemslandene dog ved at samle sig om en ændring, og det gælder afgrænsningen af, hvilke kriminalitetsformer systemet skal kunne bruges til. Det oprindelige forslag omfattede terrorisme og organiseret kriminalitet, men det tyder på, at der i november vil være enighed om at udvide anvendelsesområdet til også at gælde "anden alvorlig kriminalitet".

Fra dansk side er vi jo grundlæggende meget positive over for etableringen af fælles EU-regler på området, da det er vores opfattelse, at systematisk anvendelse af PNR-oplysninger vil kunne udgøre et effektivt bidrag til forebyggelse og bekæmpelse af kriminalitet. Danmark vil derfor også være positiv over for en eventuel udvidelse af forslaget, så det også dækker "anden alvorlig kriminalitet".

Men på rådsmødet i oktober bliver der altså i første omgang kun tale om en statusorientering, som vi fra dansk side forventer at kunne tage til efterretning.

Morten Messerschmidt pegede på de indvendinger, som Advokatrådet kommer med på side 30 i samlenotatet. Han spurgte, om den danske regering har gjort sig

2. Europaudvalgsmøde 10/10-08

nogle overvejelser om, hvorvidt det er rimeligt at indføre en særregel, som muliggør, at de oplysninger, som man forpligtes til at udlevere i forbindelse med PNR-oplysninger, ikke må anvendes i forbindelse med eksempelvis straffesager i de 27 medlemsstater. Hvilke retsgarantier har man, hvis man skal overdrage sådanne oplysninger til stater, som man ved har en korrump administration?

Karina Lorentzen henviste til, at SF tidligere ikke havde givet mandat til at videregive PNR-oplysninger til Australien og USA. SF mener, det er vigtigt, at vi bekæmper terror, men partiet er betænkelig ved, at området bliver udvidet mere og mere. Nu udvider man også til "anden alvorlig kriminalitet". Det er et meget bredt begreb. Det må defineres noget snævrere. SF er også meget betænkelig ved, at oplysningerne skal opbevares i 13 år. Karina Lorentzen henviste i den forbindelse til, at den danske lovgivning giver mulighed for at opbevare dem i et år, når det drejer sig om oplysninger, vi selv registrerer. SF er også meget bekymrede med hensyn til kontrollen med videregivelse til tredjelande. Hvem skal kontrollere det, og hvordan sikrer vi os, at oplysningerne ikke bliver videregivet til lande, som vi ikke ønsker at videregive dem til? Hun mente, et overstatsligt organ skulle kontrollere videregivelsen.

Per Clausen hæftede sig ved, at man nu udvidede forslaget til at omfatte "andre forbrydelser", og ville gerne have en oversigt over, hvad det konkret vil betyde. Altså om der er "elastik" i det.

Har regeringen en kommentar til de indvendinger, der er kommet om, at man skal opbevare oplysningerne i 13 år?

Lone Dybkjær gjorde opmærksom på, at Det Radikale Venstre ikke havde givet mandat til videregivelse af PNR-oplysninger, som hun fandt betænkelig.

Udenrigsministeren opfordrede Per Clausen til at stille et skriftligt spørgsmål om, hvorfor oplysningerne skal opbevares i 13 år i stedet for i et år som efter dansk ret.

Jens-Christian Bülow, kontorchef i Justitsministeriet, svarede på Morten Messerschmidts spørgsmål om, hvorvidt vi kan få lavet en særregel, som betyder, at danske myndigheder ikke skal bidrage med oplysninger til de andre medlemsstater, at et af hovedformålene med den pågældende rammeafgørelse netop er at skabe mulighed for at udveksle oplysninger mellem medlemslandene.

Han svarede på Per Clausens spørgsmål om en nærmere definition af "anden kriminalitet", at der på oktobermødet alene vil være en orientering om status for drøftelserne, men det tyder på, at der vil blive en udvidelse, sådan at også anden kriminalitet er dækket. Tanken er, at det begreb skal fastlægges ud fra den positivliste, der findes i forbindelse med den europæiske arrestordre.

Karina Lorentzen syntes, der var tale om ret omfattende oplysninger, som skal opbevares i forholdsvis mange år. Hun spurgte, hvad værdien af et indsamle de oplysninger er. Desuden ville hun gerne have en oversigt over, hvad indsamlingen af oplysningerne havde ført til af domme.

Morten Messerschmidt syntes ikke, svaret var helt tilstrækkeligt. Han spurgte, om det ikke er et problem, hvis man i forbindelse med en straffeprocess kan an-

2. Europaudvalgsmøde 10/10-08

vende disse oplysninger fuldstændig ukritisk, og spurgte ligeledes, om der er et krav om dobbelt strafbarhed – altså om der skal være tale om forhold, som både i afsenderstaten og i modtagerstaten er kriminelle – eller baserer det sig alene på gensidig anerkendelse?

Udenrigsministeren svarede Karina Lorentzen, at efter Justitsministeriets opfattelse har PNR-oplysningerne en væsentlig politimæssig værdi.

Jens-Christian Bülow, kontorchef i Justitsministeriet, svarede Morten Messerschmidt, at formelt set er der ikke tale om dobbelt strafbarhed, men der ligger en begrænsning i rammeafgørelsens anvendelsesområde, som betyder, at der i langt de fleste tilfælde er tale om strafbare forhold i begge lande.

5. Rådets afgørelse om indførelse af det europæiske informationssystem vedrørende strafferegistre (ECRIS) i henhold til artikel 11 i rammeafgørelse 2008/XX/RIA

– *Politisk enighed*

KOM (2008) 0332

Rådsmøde 2899 – bilag 2 (samlenotat side 7)

KOM (2008) 0332 – bilag 2 (grundnotat af 2/7-08)

KOM (2008) 0332 – svar på spørgsmål 1

KOM (2008) 0332 – svar på spørgsmål 2

KOM (2008) 0332 – svar på spørgsmål 3

Udvalgsmødereferat:

Rådsmøde 2887 – bilag 4 (skriftlig forelæggelse af rådsmøde

RIA 24-25/7-08)

Udenrigsministeren: Punkt 5 drejer sig om et forslag til rådsafgørelse om det såkaldte ECRIS-system om udveksling af oplysninger fra de nationale strafferegistre. Formandskabet ønsker på rådsmødet at fastlægge politisk enighed om forslaget.

Der er tale om et rent teknisk forslag, der skal gennemføre den ordning for udveksling af oplysninger mellem medlemslandenes strafferegistre, som der allerede er opnået politisk enighed om.

Forslaget til rådsafgørelse fastsætter således blot bestemmelser om, hvordan den udveksling af oplysninger, som allerede er fastlagt i den bagvedliggende rammeafgørelse, skal finde sted.

Der er bred enighed blandt medlemslandene om forslaget, og fra dansk side agter vi også at tilslutte os politisk enighed om forslaget.

Morten Messerschmidt henviste til side 13 i det supplerende samlenotat, hvor Retspolitisk Forening peger på, at artikel 6 og 7 i forslaget til rådsafgørelse giver Kommissionen og Rådet visse beføjelser, som foreningen mener, der er problemer med i relation til subsidiaritetsprincippet. Endnu mere relevant er det, at Data-tilsynet i sit høringssvar anfører, at det ikke står tilsynet klart, hvilke oplysninger Kommissionen vil få adgang til i forbindelse med forvaltningen/overvågningen og udviklingen af den fælles kommunikationsstruktur. Han ville gerne vide, om regeringen ikke finder det stærkt betænkeligt.

Udenrigsministeren svarede Morten Messerschmidt, at der er tale om en teknisk udmøntning, der er ikke tale om nye beføjelser, og så vidt udenrigsministeren forstod, gik EU ikke ud over de beføjelser, det allerede har.

Jens-Christian Bülow, kontorchef i Justitsministeriet, svarede på opfordring fra udenrigsministeren og med tilladelse fra Europaudvalget på Morten Messerschmidts spørgsmål vedrørende Retspolitisk Forenings høringssvar, at der ikke var nogen problemer i forhold til subsidiaritetsprincippet. Retspolitisk Forening pegede på to bestemmelser i afgørelsen, som betød, at der skulle følges en ko-

2. Europaudvalgs møde 10/10-08

mitologiprocedure, men de er nu ændret, så det nu er Rådet, der træffer beslutningerne. Datatilsynets høringssvar skal forstås på den måde, at hvis Kommissionen var tiltænkt en rolle som databehandler, så kunne der være et problem, men problemet er nu løst, idet det entydigt er slået fast, at det skal Kommissionen ikke være. Derfor opstår problemet i forhold til persondataloven ikke.

Formanden gjorde endnu engang opmærksom på, at det kunne være hensigtsmæssigt, at regeringen i samlenotaterne redegjorde for, på hvilke punkter man havde imødekommet de relevante bekymringer, der var givet udtryk for i høringssvar, som refererede sig til en tidligere udgave af forslagene.

Morten Messerschmidt ville betegne det som fremragende, hvis man gjorde det, formanden bad om.

6. Kommissionens forslag til Rådets forordning om kompetence, gældende lov, anerkendelse af retsafgørelser og om samarbejdet vedrørende underholdspligt *)

– *Politisk enighed*

KOM (2005) 0649

Rådsmøde 2899 – bilag 2 (sammenotat side 16)

KOM (2005) 0649 – bilag 2 (grundnotat af 7/3-06)

- *) Forslaget er fremsat helt eller delvist med hjemmel i TEF, afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse.

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt.

Morten Messerschmidt var ikke helt klar over, om der kun er tale om lovvalgsregler, eller om der også er tale om materiel regulering. Han ville gerne vide, om det er de samme lovvalgsregler, som gjaldt ifølge Luganokonventionen, eller det er nye regler. Hvis det ikke er nye regler, hvorfor skal de så opløftes til EU-lovgivning?

Lone Dybkjær var klar over, at bestemmelsen om inddrivelse af underholdsbidrag relaterer til en artikel, som vi ikke er med i, men hun undrede sig over, at man skrev, at hvis vi valgte at gå med, ville det ikke koste noget.

Udenrigsministeren svarede Lone Dybkjær, at det er fuldstændig rigtigt, at vi på grund af vores forbehold ikke er med. Vi har jo en parallelaftale. Hvis vi synes, det er fornuftigt, hvad de andre laver, kan vi søge om at få en ny parallelaftale, men udenrigsministeren troede nu ikke, vil ville kunne få en sådan. Han mente, der var tale om en god sag. Man kan få underholdsbidrag, selv om den bidragspligtige bor i et andet land.

Jens-Christian Bülow, kontorchef i Justitsministeriet, svarede Lone Dybkjær, at når der står, forslaget ikke koster noget, skyldes det, at vi allerede i dag samarbejder med de andre medlemsstater. Så der er ikke tale om en ny aktivitet. Der skal bare gælde nogle andre regler.

Morten Messerschmidt efterlyste et svar på sit spørgsmål om Luganokonventionen. Han var enig i, at det er godt, at man kan inddrive underholdsbidrag over grænserne, men spurgte, om man ikke havde kunnet det de sidste 20 år på baggrund af Luganokonventionen. Hvad er det for ændringer i retstilstanden, der vil føre til, at EF-Domstolen nu får en fortolkningskompetence, som tidligere lå ved de nationale domstole?

Jens-Christian Bülow, kontorchef i Justitsministeriet, svarede Morten Messerschmidt, at der i forordningen ikke er nogen materielle regler, men nogle lovvalgsregler, og der sker faktisk en henvisning til Haagerkonventionen. Luganokonventionen indeholder ikke lovvalgsregler. Den nye forordning vil stramme op på de spørgsmål, der ikke er reguleret ved Luganokonventionen.

7. Sårbare voksne og juridisk beskyttelse af dem på tværs af grænserne *)

– *Vedtagelse*

Rådsmøde 2899 – bilag 2 (samlenotat side 44)

*) Forslaget er fremsat helt eller delvist med hjemmel i TEF, afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse.

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt.

Lone Dybkjær henviste til, at der i samlenotatet står, at Danmark ikke har taget stilling til, om vi vil være med eller ej. Med henvisning til side 48 i det supplerende samlenotat spurgte hun, hvornår man vil overveje, hvorvidt vi skal ratificere Haagerkonventionen.

Udenrigsministeren gjorde opmærksom på, at Haagerkonventionen er en udløber af en Europarådskonvention, som man i øjeblikket sidder og reviderer, så det er nok lidt for tidligt at tage stilling til, om vi skal ratificere Haagerkonventionen.

8. Udkast til resolution vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, om uddannelse af dommere samt andet personale i retsvæsenet i Den Europæiske Union

– *Vedtagelse*

Rådsmøde 2899 – bilag 2 (sammenotat side 49)

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt.

Morten Messerschmidt betegnede det som betændt, at EU nu vil til at uddanne vore dommere og jurister og anklagere. Han ville gerne have regeringen til at uddybe sin holdning til det. Han mente, det drejede sig om at indprente i dommerne, at enhver kritisk kommentar til det, som Domstolen foretager sig, er uønskelig.

Lone Dybkjær havde den modsatte opfattelse, idet hun syntes, det var fornuftigt, at danske dommere også bliver gjort opmærksom på, at der er noget, der hedder EU-ret. Ikke for at indoktrinere dem, men for at sikre, at danske borgere får den retsstilling, som EU-retten giver dem. Det undrede hende, at man skrev, det ikke ville koste en krone.

Udenrigsministeren erklærede sig uenig med Morten Messerschmidt, men enig med Lone Dybkjær. Det er ikke fordi vores dommere skal hjernevaskes, at få noget at vide er ikke det samme som at blive hjernevasket.

Han svarede Lone Dybkjær, at det kun ville koste småbeløb, og derfor var det ikke nævnt.

Morten Messerschmidt spurgte, om udenrigsministerens svar skulle forstås sådan, at udenrigsministeren troede, at den jurauddannelse, man får på universiteterne i dag, slet ikke giver noget kendskab til EU-retten. Han gjorde i øvrigt opmærksom på, at jura ikke er en eksakt videnskab, og fandt det fortsat problematisk, hvis man vil spore juristerne i en bestemt retning.

Udenrigsministeren sagde til Morten Messerschmidt, at der på rådsmødet udelukkende vil blive givet en orientering om status for drøftelserne, der vil ikke komme nogen substansdrøftelse, så der er masser af muligheder for at stille opklarende spørgsmål til justitsministeren.

Han havde ikke nogen idé om at spore juristerne i en bestemt retning, men derfor kunne man godt holde nogle kurser i de 27 medlemslande, hvor man satte juristerne ind i de andres nationale problemstillinger.

Jens-Christian Bülow, kontorchef i Justitsministeriet, svarede Morten Messerschmidt, at hovedelementerne i det, man er optaget af, er, at udbrede kendskabet til EU-retten som sådan, procedurer omkring præjudiciel forelæggelse og en opfordring til at forbedre dommernes sprogkundskaber. Vi har også nogle tanker om i en eller anden grad at udbrede kendskabet til andre landes retssystemer.

9. SIS II og kommunikationsnetværket: Status og udkast til retsakter om overgangen fra SIS 1+ til SIS II *)

– *Statusorientering og vedtagelse*

KOM(2008) 0196, KOM (2008) 0197

Rådsmøde 2899 – bilag 1 (samlenotat side 45)

KOM (2005) 0230 – bilag 1 (grundnotat af 13/9-05)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (072) – bilag 164, side 504 (behandlet i EUU 22/2-08)

*) Forslaget er fremsat helt eller delvist med hjemmel i TEF, afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse.

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt.

Udg. 10. Forebyggelse og bekæmpelse af videresalg af stjålne genstande

– *Vedtagelse*

Rådsmøde 2899 – bilag 1 (samlenotat side 52)

Sagen var taget af dagsordenen for rådsmødet.

11. Eventuelt – Den europæiske kontrolordre

Udenrigsministeren: Til slut er jeg blevet bedt om et forberede udvalget på – det er en servicemeddelelse – at der på rådsmødet i slutningen af november med stor sandsynlighed kommer en sag på dagsordenen, som udvalget ikke har hørt om i et stykke tid.

Det drejer sig om forslaget til rammeafgørelse om den såkaldte europæiske kontrolordre. Udvalget hørte senest om sagen under portugisisk formandskab.

Sagen har ligget stille under det slovenske formandskab, men Frankrig har valgt at prioritere sagen højt, og formandskabet arbejder hårdt på at opnå politisk enighed om forslaget i november. Til den tid kan I spørge til den.

FO Punkt 3. Rådsmøde nr. 2898 (miljø) den 20. oktober 2008

Punkt 1-3 og 5-7 hører under Miljøministeriets ressort.

Punkt 4 hører under Udenrigsministeriets ressort.

Miljøministeren: Jeg kan henvise til de samlenotater om rådsmødet for miljøområdet den 20. oktober, som blev sendt til udvalget den 3., den 7. og den 9. oktober. Vi har sendt noget over også den 9. oktober angående GMO. Det er fordi vi har fået det meget sent. Det er ikke helt tilfredsstillende, men det er også de betingelser, vi har haft at arbejde under.

Ud over klimapunkterne - som klima- og energiministeren allerede har forelagt for udvalget - er der 7 punkter på dagsordenen, hvoraf to forelægges til forhandlingsoplæg.

Udg. 1. Emissioner fra industrien (IPPC)

– *Politisk drøftelse*

KOM (2007) 0844

Rådsmøde 2898 – bilag 3 (samlenotat side 2)

Miljøministeren: Punktet er udgået, fordi formandskabet har taget forslaget af dagsorden.

2. Handlingsplan for bæredygtigt forbrug og produktion

– *Politisk drøftelse og vedtagelse af rådskonklusioner*

KOM (2008) 0397, KOM (2008) 0397, KOM (2008) 0400, KOM (2008)

401 samt KOM (2008) 0402

Rådsmøde 2898 – bilag 3 (samlenotat side 23)

KOM (2008) 0397 – bilag 1 (grundnotat af 1/9-08)

KOM (2008) 0400 – bilag 1 (grundnotat af 1/9-08)

KOM (2008) 0401 – bilag 3 (revideret grundnotat af 1/9-08)

KOM (2008) 0402 – bilag 3 (revideret grundnotat af 1/9-08)

KOM (2008) 0401 – bilag 4 (henvendelse af 9/10-08 fra

Forbrugerrådet)

Miljøministeren: Punktet forelægges til orientering.

Formandskabet har fremlagt et udkast til rådskonklusioner om handlingsplanen for bæredygtig produktion og forbrug, som jeg kan støtte.

Jeg er enig i behovet for at sammentænke Lissabonstrategiens målsætninger om vækst og beskæftigelse med målsætningerne om bæredygtig udvikling, således at økonomisk vækst afkobles fra miljømæssig belastning.

Jeg er også enig i at sætte fokus på de tre foreslåede indsatsområder:

1. Dynamiske politiske rammer for klogere forbrug og bedre varer.
2. En mere effektiv og miljøvenlig produktion.

2. Europaudvalgs møde 10/10-08

3. Et marked for bæredygtige produkter på verdensplan.

Jeg støtter også, at man i 2012 vurderer en udvidelse af Ecodesigndirektivets dækningsområde, så miljøet tilgodeses ud fra en livscyklustankegang. Danmark støtter endvidere den foreslåede udvidelse af anvendelsesområdet fra alene energiforbrugende til energirelateret produktion.

Jeg lægger vægt på at fremme anvendelsen af miljørigtige offentlige indkøb. Regeringen støtter fastsættelsen af et fælles mål for grønne offentlige indkøb. Kommissionen har foreslået, at senest i år 2010 skal 50 pct. af alle offentlige indkøb være miljøvenlige.

Kommissionen er lige nu i gang med en undersøgelse af offentlige grønne indkøb i syv udvalgte lande, herunder Danmark. Regeringen mener, at den foreslåede 50 pct. målsætning skal vurderes i lyset af den undersøgelse. Den skal give et bedre billede af, hvilken målsætning der er realistisk hvornår. Ikke kun for Danmark, men også for de andre medlemslande.

Det er vigtigt at fastsætte ambitiøse mål, men det er også vigtigt at fokusere på, hvad det er realistisk for landene at opnå.

Jeg ser også positivt på handlingsplanens sigte om at fremme udvikling og optagelse af miljøteknologi i produktionen samt muligheden for afsætning af miljøteknologiske produkter på det europæiske marked og verdensmarkedet.

Vi vil senere her i udvalget få rig lejlighed til at behandle disse forslag, når de sættes på rådsmødet's dagsorden.

Per Clausen forstod, at forslaget først og fremmest drejer sig om at miljømærke fødevarer. Han henviste til, at Forbrugerrådet og Økologisk Landsforening betragter det som dybt problematisk, hvis man indfører tre kategorier. Når det handler om fødevarer, har vi sådan set en udmærket miljømærkning – forstået på den måde, at vi har økologi på den ene side og det andet på den anden side. Derfor spurgte Per Clausen, om regeringen er indstillet på at arbejde imod det forslag, der ligger om, at forarbejdede fødevarer også kommer med under blomsten.

Steen Gade syntes egentlig ikke, regeringen skulle udtrykke skepsis, idet sandheden er, at der ikke er noget til hinder for at nå 50 pct., hvis man bruger bindende regler. Han spurgte, om regeringen fortsat vil arbejde imod bindende regler nationalt.

Svend Auken erklærede sig enig med Steen Gade med hensyn til de 50 pct. Hovedspørgsmålet er vel, hvad vi gør nu i EU for at integrere bæredygtighedskriterierne stærkere i EU's egne politikker. Noget af det væsentlige i Lissabonstrategien var bæredygtig udvikling, men det er ligesom blevet nedtonet.

Miljøministeren svarede Steen Gade, at vi med hensyn til de 50 pct. lægger op til, at det skal være en frivillig model, og at vi skal afvente den undersøgelse, som Kommissionen har igangsat, inden man lægger sig fast på den bestemte procent, men vi kæmper for en så høj procent som overhovedet muligt. Han gentog, at man ville vende tilbage til sagen i udvalget.

2. Europaudvalgsmøde 10/10-08

Miljøministeren sagde i svaret til Svend Auken, at man i EU arbejder på at lave en strategi og en handlingsplan for bæredygtig produktion og forbrug, så vi har fuld opbakning til at fokusere på det område.

Steen Gade måtte konstatere, at han og miljøministeren ikke var enige om, hvilken linje regeringen skulle følge med hensyn til bæredygtigt forbrug.

3. GMO'er

– *Politisk drøftelse*

Bilag kommer senere

Miljøministeren: Dette punkt forelægges til orientering.

Formandskabet har netop fremsendt et papir, som jeg har sendt videre. Jeg forventer, at der vil være en politisk drøftelse af tre GMO-spørgsmål på rådsmødet: Et spørgsmål om risikovurderingen, et om socioøkonomiske kriterier og et om beskyttelse af følsomme områder.

Regeringen er åben over for en sådan drøftelse.

Regeringen er positiv over for en harmonisering og præcisering af kriterier og metoder til risikovurdering, herunder inddragelse af medlemsstaterne og inddragelse af langtidseffekter og sideeffekter i de miljømæssige risikovurderinger.

Regeringen er også positiv over for inddragelse af socioøkonomiske kriterier i vurderingen af GMO-ansøgninger.

Endelig er regeringen også positiv over for en drøftelse af, hvordan beskyttelse af særligt følsomme områder samt hensyn til særlige landbrugssystemer kan indgå i godkendelsen.

Formandskabet har lagt op til vedtagelse af rådskonklusioner på decemberrådsmødet, og ved den lejlighed vil vi her i udvalget få mulighed for en mere konkretiseret behandling, når vi kender udkastet til rådskonklusioner.

Steen Gade ville gerne vide, hvad franskmændene egentlig er ude på. Man siger, man vil inddrage socioøkonomiske overvejelser, men det skal ikke være et kriterium for, om man skal bruge GMO'er.

Lone Dybkjær pegede på, at det er fødevareministeren, som behandler de konkrete GMO-sager. Hun spurgte, hvordan man har tænkt sig at spille sammen med Folketinget i disse sager. Hun fandt, at det foreliggende forslag kunne være en udmærket anledning til at tage en mere principiel drøftelse, hvor man inddrog Folketingets partier.

Svend Auken troede, franskmændene tog GMO'er op, fordi det er en ekstremt hed sag i Frankrig. Mange har sagt, at de er med på GMO'er, hvor de rigtigt betyder noget, f.eks. for tropiske lande, men nu er der gået fire år, og vi har stadig væk ikke set nogen overbevisende eksempler. Vanskeligheden er, at udviklingen ligger i kommercielle selskaber, som ingen interesse har i at udarbejde forskningsstrategier for fattige markeder.

Miljøministeren fortalte at, på det uformelle møde i juli måned kom det frem, at det af forskellige årsager er en debat, der har fyldt meget i Frankrig.

I svaret til Lone Dybkjær bekræftede han, at sagerne er delt mellem fødevareministeren og miljøministeren.

2. Europaudvalgs møde 10/10-08

Den drøftelse, som har fundet sted, har taget afsæt i: Hvad kan vi gøre for at se på en mere fremadrettet proces? Det rejser det mere principielle spørgsmål, som både Svend Auken og Lone Dybkjær er inde på. Den drøftelse ville han gerne give tilsagn om at man får. Fødevarerudvalget har haft en principiel drøftelse, hvor man har diskuteret det i relation til fødevarer, men det kan være relevant, at Miljøministeriet tager initiativ til en større drøftelse.

Per Clausen syntes, det var et rigtigt godt initiativ, miljøministeren lagde op til. Der er i Folketinget enighed om, at nytteværdien er et meget interessant tema. Desværre har Fødevarerministeriet svaret, at det nok er alt for indviklet og svært. Derfor anbefalede han, at man inddrog Miljøministeriet i de overvejelser.

Miljøministeren sagde, at han ikke havde fulgt, hvad man havde diskuteret i Fødevarerudvalget, men alle de bemærkninger, der var faldet, ville man selvfølgelig tage med i det arbejde, vi nu står over for.

4. Handel med sælprodukter

– *Politisk drøftelse*

KOM (2008) 0469

Rådsmøde 2898 – bilag 6 (samlenotat)

Rådsmøde 2898 – bilag 4 (tillæg til samlenotat)

KOM (2008) 0469 – bilag 1 (grundnotat af 23/9-08)

Miljøministeren: Dette punkt forelægges til orientering.

Formandskabet har sat forslaget om handel med sælprodukter på dagsorden henblik på en første generel drøftelse. Udvalget vil derfor på et senere tidspunkt få lejlighed til en mere konkretiseret behandling af forslaget.

Det er vigtigt for Danmark og ikke mindst for Grønland at sikre, at inuitundtagelsen fastholdes for at støtte Grønlands fortsatte muligheder for handel med sælprodukter i EU.

Morten Messerschmidt var tilfreds med, at regeringen har fået forhandlet en undtagelsesbestemmelse på plads, sådan at man ikke skader Grønlands økonomi, men ville gerne vide, hvor stor en del af Grønlands økonomi der egentlig udgøres af sælfangst. Han var ikke helt beroliget over det, der foreligger, under henvisning til at det er nationale regler i henholdsvis Holland og Belgien, som ligger til grund. Så vidt han forstod, har man dér valgt at lave et fuldstændigt forbud mod handel med sælprodukter – også produkter der er produceret på fuldstændig humane og fair vilkår.

Per Clausen syntes, det kunne være interessant, hvis forslaget vedrørende sæler skulle danne skole for, hvordan vi fremover skal behandle produkter, der stammer fra dyr – nemlig at de bliver forbudt, medmindre der er dokumentation for, at det er foregået på human måde. Han mente, inuitundtagelsen skaber et meget dårligt udgangspunkt for Grønlands muligheder for fortsat at sælge sælskind. Det var hans klare opfattelse, at der på det område ikke findes dyrevelfærdsmæssige problemer, så han syntes, forslaget var urimeligt. Han syntes, det, regeringen skrev i det oprindelige papir, nemlig at vi var imod forslaget, var bedre. En undtagelse er selvfølgelig bedre end ingenting, men forslaget er ikke godt.

Steen Gade kunne støtte miljøministerens oplæg.

Henrik Høegh støttede den model, hvorefter de oprindelige folk får mulighed for at fange sæler, men var meget optaget af, at vi ikke får lavet en inuitundtagelse, som gør, at Grønland bliver en slags museum. Vi må have bæredygtighedsregler, så Grønland får mulighed for at udvikle sin sælfangst.

Juliane Henningsen pegede på, at al fangeraktivitet i Grønland er reguleret af EU, og at fangerne har en forpligtelse til at tage hensyn til de biologiske og bæredygtighedsmæssige aspekter. Fra grønlandsk side mener man, at det foreslåede direktiv skal bortfalde. Man mener ikke, der er nogen legitime argumenter for, at der skal være importforbud. Juliane Henningsen understregede, at hvis et EU-

forbud bliver en realitet, vil der være en alvorlig risiko for den grønlandske eksport og dermed den grønlandske økonomi.

Hun spurgte miljøministeren, om et forbud af den slags, som nævnes, vil være i konflikt med WTO's betingelser.

I relation til innuitundtagelsen har man stillet en række spørgsmål til Kommissionen, som denne ikke har svaret på. Hvordan definerer man f.eks. "innuitsamfund", "innuitvilkår", "innuitjagt" og "innuittraditioner"? Fra grønlandsk side kan man ikke acceptere, at man definerer disse ting, uden at de berørte parter bliver involveret.

Det er foreslået fra grønlandsk side, at beslutningstagerne fra EU skal tage på en fact finding mission til Grønland. Juliane Henningsen håbede, at man fra rigsfællesskabets side ville støtte op om denne idé.

Kim Mortensen syntes, regeringens tilgang til sagen om sæler er rigtig. Ligesom Henrik Høegh mente han, det er vigtigt, at vi forfægter det synspunkt, at sælfangst er et helt legitimt erhverv i Grønland. Vi vil gerne sørge for, at det bliver bæredygtigt. Det har en stor betydning, at Grønland mærker, at der er en opbakning fra Danmark og fra regeringen.

NOT **Miljøministeren** lovede Morten Messerschmidt og Juliane Henningsen, at han ville sende et notat, som oplyser om de økonomiske konsekvenser af forslaget. Overordnet set ligger Danmark jo på den linje – i klar respekt af rigsfællesskabet men også i respekt af den lovgivning, der findes på Grønland – at vi kæmper for den innuitundtagelse, der er og skal være. Det var svært for miljøministeren at gå ind i den helt konkrete diskussion, som man måtte vende tilbage til, når man ser den eksakte ordlyd. Han lovede, at han ville holde kontakt til det grønlandske hjemmestyre, idet han fuldt ud respekterede, at det er noget, der er vigtigt for Grønland. Han skyldte at sige, at der er mange forskellige holdninger, og at det er en politisk drøftelse, der lægges op til.

NOT Miljøministeren havde ikke den fornødne viden til at kunne svare Juliane Henningsen på spørgsmålet om WTO, men det ville han sende et notat om.

Per Clausen erkendte, at det godt kunne være, en ny innuitundtagelse er den realistiske mulighed, men han syntes stadig, det er helt fantastisk, at man i EU, hvor man ikke er i stand til at gøre noget som helst ved dyretransporter, er i stand til at lave et forbud mod sælfangst. Det betegnede han som smagløst.

FO 5. Euro VI for lastbiler

– *Tidlig forelæggelse*

KOM (2007) 0851

Rådsmøde 2898 – bilag 3 (samlenotat side 39)

KOM (2007) 0851 – bilag 1 (grundnotat af 31/1-08)

Miljøministeren: Forslaget om emissionsnormer for tunge erhvervskøretøjer, EURO VI, forelægges til forhandlingsoplæg.

Formandskabet søger at opnå førstebehandlingsenighed med Europa-Parlamentet om forslaget.

FO Jeg kan støtte hovedelementerne i forslaget, der indeholder skærpede krav til udstødningssasser og partikler fra tunge køretøjer, som skal træde i kraft i 2013.

Jeg finder det afgørende, at grænseværdierne for partikler skærpes så meget som muligt, således at det i praksis vil medføre krav om anvendelse af partikelfiltre og SCR-katalysatorer.

Anvendelsen af partikelfiltre er af stor betydning for nedbringelse af partikelforureningen, der har stor betydning for luftkvaliteten og dermed sundheden i Danmark.

Jeg lægger også vægt på, at der hurtigst muligt fastsættes en grænseværdi for partikelantal. En grænseværdi for partikelantal vil sikre anvendelse af særligt effektive partikelfiltre, der også tilbageholder ultrafine partikler, der vurderes at være særligt sundhedsskadelige. Vi må dog erkende, at vi endnu ikke er i stand til at fastsætte en grænseværdi for partikelantal. Der bør derfor indsættes en forpligtelse til at indføre en grænseværdi, så snart der foreligger en tilstrækkelig afprøvnings af testmetoden.

Jeg vil også arbejde for, at direktivet træder i kraft så hurtigt som muligt – og gerne før 2013, som ellers foreslået af Kommissionen.

Morten Messerschmidt syntes, forhandlingsoplægget overordnet så fornuftigt ud, og kunne derfor støtte det.

Steen Gade mente, det afgørende var de ultrafine partikler, der er de absolut farligste. Han forstod, at man her ikke kunne fastsætte grænseværdier endnu. Derfor mente han, en komitéprocedure ville være det mest effektive, man kan gøre på nuværende tidspunkt. Ellers må man markere meget tydeligt under beslutningsprocessen, hvad vi mener om de ultrafine partikler, og få nogle klare tidsfrister.

Svend Auken havde den generelle holdning til forhandlingsoplæggene, at regeringen skal læne sig så tæt op ad de ændringsforslag, der kommer fra Europa-Parlamentet, som muligt. Han spurgte, hvorfor man ikke stiller et krav om partikelfiltre og så stiller nogle kvalitetskrav til dem. Hvorfor stiller man ikke også krav til de ultrafine partikler?

Miljøministeren sagde i svaret til Steen Gade vedrørende grænsen for antallet af ultrafine partikler, at vi er meget åbne over for sagen, men vi har i dag ikke den helt eksakte viden, så vi kan fastsætte en sådan grænse. Vi arbejder for at få en krog, sådan at vi kan trække processen fremad, når vi får den eksakte viden. Hvis det ikke går, ville miljøministeren forfølge sagen i forhold til Kommissionen og det formandskabsland, der måtte være på det tidspunkt.

Steen Gade sagde, at hvis vi ikke får den krog, miljøministeren talte om, ville han hellere vente lidt – på trods af at det haster. Vi har nogle eurokrav, som faktisk ikke matcher virkeligheden i forhold til forureningsrisikoen.

Svend Auken pegede på, at man i dag kan lave partikelfiltre, der også kan klare de ultrafine partikler. Hvorfor er det så ikke det, man stiller krav om? Det ville være en meget enklere måde. Vi ved, at hvis de bliver installeret i nye biler og i de store lastbiler, betyder det næsten ikke noget for prisen. Vi ved også, at de fungerer godt.

Miljøministeren svarede Svend Auken, at EU altid har reguleret emissioner, og at det næppe ville være muligt at ændre den fremgangsmåde ved at indføre et krav om partikelfiltre.

Steen Gade syntes, man skulle prøve Svend Aukens forslag om at kortslutte beslutningsprocessen og sige: "Så stiller vi krav om partikelfiltre i 2013." Der kunne sikkert ikke blive enighed om det, men miljøministeren har jo selv talt om en krog. Steen Gade ville gøre sin tilslutning til mandatet betinget af, at regeringen går i gang med i det mindste at få ind i beslutningen, at man stiller krav om, at der senere skal blive mulighed for at kræve partikelfiltre.

Lone Dybkjær støttede det, Steen Gade havde sagt.

Svend Auken mindede om, at EU tidligere har stillet krav om katalysatorer på biler. Det gjorde man netop, fordi det var svært at regulere udslippet ved normale emissionsgrænser. Der står i notatet, at opfyldelsen af disse emissionsnormer i realiteten betyder, at man skal indføre katalysatorer. Så får man sikkerhed for, at man også får de finere partikler med. Svend Auken understregede, at vi ikke taler om en teoretisk miljørisiko, men om en af de alvorligste sundhedsrisici i Europa. Det kan godt være, det bryder med systematikken i autopakken, men den har nu ikke været det mest glørværdige kapitel i EU's historie. Derfor opfordrede Svend Auken miljøministeren til alligevel at gå ind for partikelfiltre.

Formandens konklusion vedrørende forhandlingsoplægget er refereret nedenfor under dagsordenens punkt 6.

FO 6. Forslag om ændring af brændstofkvalitetsdirektivet

– *Tidlig forelæggelse*

KOM (2007) 0018

Rådsmøde 2898 – bilag 3 (samlenotat side 51)

KOM (2007) 0018 – bilag 3 (revideret grundnotat af 18/6-08)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (071) – bilag 43, side 128 (seneste behandling i

EUU 26/10-07)

Miljøministeren: Punktet forelægges til forhandlingsoplæg.

Formandskabet håber på at kunne opnå enighed med Europa-Parlamentet om forslaget allerede under første behandling. Det er årsagen til, at jeg forelægger sagen til forhandlingsoplæg, selv om punktet ikke er på dagsordenen for rådsmødet den 20. oktober.

FO Om bæredygtighedskriterierne er det regeringens opfattelse, at disse med formandskabets fremlagte kompromisforslag har fundet en tilfredsstillende form.

For så vidt angår direktivets mere tekniske tilpasninger støttes disse af regeringen, herunder ikke mindst forslaget om alene at tillade markedsføring af svovlfri dieselolie fra 1. januar 2009. Der ligger heri et væsentligt bidrag til begrænsning af sundhedsskadelig partikelforurening.

Derimod kan regeringen ikke støtte forslaget om, at oliebranchen hvert år fra 2010 til 2020 skal tilvejebringe en årlig reduktion af CO₂-udledningen fra produktion og forbrug af transportbrændstoffer på 1 procent – altså en samlet CO₂-reduktion på 10 pct. i 2020.

Det er regeringens vurdering, at dette forslag om, at oliebranchen skal reducere CO₂-udledningen med 10 pct., kun kan opfyldes ved at tilsætte biobrændstoffer i benzinen i størrelsesordenen 15-20 pct.

Danmark lægger afgørende vægt på, at en regulering af oliebranchens CO₂-udledninger i brændstofkvalitetsdirektivet ikke indebærer en tilsætning af biobrændstoffer, der går ud over målet fra DER i 2007 om 10 pct. biobrændstoffer i 2020.

Det er regeringens vurdering, at CO₂-reduktionspotentialet i transportsektoren på sigt er langt større ved anvendelse af VE-el – f.eks. el-biler, der baserer sig på vedvarende energi – end ved anvendelse af biobrændstoffer.

Regeringen lægger derfor vægt på, at CO₂-reduktionskravet til oliebranchen fastsættes således, at det indebærer anvendelse af biobrændstoffer i en størrelsesorden under 10 pct., og at medlemslandene således for at opfylde 10 pct. kravet i VE-direktivet efterlades et rum og en tilskyndelse til udvikling og anvendelse af VE-el i transportsektoren.

Morten Messerschmidt syntes, forhandlingsoplægget overordnet så fornuftigt ud, og kunne derfor støtte det.

Per Clausen syntes, der var ting i forslaget, som var gode, der var ting, som ikke var helt så gode, og så var der måske også noget, der var skidt. Han var i grunden ikke uenig med regeringen i, at fokuseringen på biobrændstof er forkert, men problemet er, at når man indtager den holdning, at på kort sigt er det nok det bedste, men på længere sigt er det ikke ret godt, så betyder det, at man igangsætter en proces med iblanding af biobrændstof, som i stigende grad gør det til løsningen. Derfor vil det være bedre, om regeringen indtager det meget klare standpunkt, at den slags procentmæssige blandingsmål ikke er den vej, vi skal gå, men at man i stedet for skal tage en række andre initiativer, hvoraf et af de vigtigste er at fokusere på udviklingen af køretøjer, som kører på el. Derfor var han meget skeptisk over for regeringens forhandlingsoplæg

Steen Gade mente, man var nødt til at arbejde inden for den beslutningsramme, der findes, men han mente, det var rigtigt, at regeringen satser på at få mulighed for at få det konverteret til elbiler i Danmark. Han ville bede miljøministeren præcisere, at vi modsætter os, at oliebranchen bliver så hårdt forpligtet til at anvende biobrændstof.

Han forstod, at Danmark støtter en negativ afgrænsning af de arealer, der ikke må benyttes til dyrkning af biobrændstof, men er vi sikker på, at der kommer en sådan negativ afgrænsning?

Er det rigtigt, at der bliver nogle muligheder for, at vi får lavere krav til udledning af VOC? Steen Gade tilføjede, at han ikke syntes, vi skal acceptere lavere krav på VOC-området.

Henrik Høegh erklærede sig helt enig med miljøministeren i at, i starten bliver der nok tale om iblanding af biobrændstof, men fra 2010 til 2020 kommer den helt store udvikling inden for elbiler. Han pegede på, at vi også laver biobrændstof af animalsk fedt, som fjerner et overskudsprodukt i fødevarersektoren, og som har en fortrængning omkring 90 pct.

Miljøministeren henviste i svaret til Per Clausen til, at der ligger en vedtagelse fra Det Europæiske Råd. Han henviste til, at der med hensyn til CO₂-udslip er lagt op til 35 pct. i 2010 og 50 pct. i 2020. Der skal simpelt hen være en udvikling.

I svaret til Steen Gade sagde miljøministeren, at det er helt uundgåeligt med en højere VOC, hvis man bruger biobrændstof i benzin. Det kan man ikke komme udenom.

Det er rigtigt, som Henrik Høegh siger, at der allerede i dag findes produkter, som har en meget høj CO₂-fortrængning, og som baserer sig på affald.

Steen Gade sagde i anledning af det, miljøministeren sagde om, at vi må starte med 35 pct., at han havde forstået, at man kunne starte betydeligt højere. Han var faktisk uenig i, at vi skal starte så lavt. Vi er enige om, at vi ikke ønsker masser af biobrændstof i Danmark, men de 35 pct. skal forhøjes.

Miljøministeren erkendte, at man selvfølgelig kan have et forskelligt ambitionsniveau, men det, han gik ind for, var det, det var muligt at nå frem til. Han ville kæmpe for, at der skal være et meget voldsomt spring frem mod 50 pct. i 2017.

Svend Auken henviste til, at Socialdemokraterne har kæmpet for, at vi skulle begynde med 50 pct., hvilket også er det, Europa-Parlamentet har arbejdet for. Derfor spurgte han, om der ikke var en mulighed for, at miljøministeren kunne slå et slag for det. Han tilføjede, at det kunne godt være, man ikke kunne komme igennem med det.

Kim Mortensen spurgte, om det ikke præcis var den aftale, man lavede med klima- og energiministeren, sidst hun var på besøg.

Miljøministeren sagde, at han ikke havde nogen ambitioner om ikke at gøre det, som klima- og energiministeren har lovet. Han ville slås for så høj en CO₂-fortrængning som overhovedet mulig. Men vi har i dag en beslutning, der siger 50 pct. i 2017. Det er noget, der gør, at vi får ny teknologi udviklet. Han var helt enig i de betænkeligheder, der er ved første generations biobrændstof.

De emissionsnormer, der lægges op til, vil medføre partikelfiltre.

Med hensyn til de ultrafine partikler har vi ikke den eksakte viden. Det er muligt, at vi kan få det, og derfor vil vi have en krog, så vi kan vende tilbage til sagen, så snart vi har den eksakte viden.

Steen Gade sagde, at så vidt han forstod, kunne man udvikle nogle tekniske løsninger, som fjerner VOC, men det er svært. Han argumenterede for, at det bør være en del af beslutningen, at man vil arbejde for at finde tekniske muligheder for at få VOC ned. Hvis vi skal acceptere de forringelser, så går det ikke, uden at vi har den krog.

Han havde forstået, at Europa-Parlamentet arbejder på at få de 10 pct. delt op, således at man siger, at mindst 4 pct. skal være anden generations biobrændstof eller anden vedvarende energi.

Han havde forstået, at miljøministeren var lidt skeptisk med hensyn til elbiler og ikke mente, de var realistiske. Steen Gade mente, det virkelig var en dansk interesse.

NOT **Miljøministeren** erkendte, at man med hensyn til VOC var nede i noget, som han ikke kunne svare på, på stående fod, men han lovede at fremsende et notat om problematikken.

Miljøministeren var ikke bagstræberisk med hensyn til VE og el i transportsektoren og mente også, han havde sagt, at det er noget af det, som vi gerne vil arbejde for. Så her mente han, han var enig med Steen Gade.

Per Clausen sagde, at det, der gjorde, at han ikke kunne støtte regeringens forhandlingsoplæg, er, at det, man sætter i værk, vil øge anvendelsen af biobrændstof – på trods af at man godt ved, det ikke er løsningen. Så hjælper det ikke noget at snakke om bæredygtighedskriterier, når man ved, de er utilstrækkelige. Der sker det, at man skubber de landmænd, der oprindeligt dyrkede andre afgrøder, ind i regnskovsområderne.

Steen Gade forstod, at miljøministeren ikke ville eller kunne gøre noget i dag. På den baggrund havde han faktisk ikke lyst til at støtte mandatet. Alle i Europaudvalget er enige om, at det ikke skal have for meget biobrændstof, men de ved også, at der er en politisk forpligtelse.

På dette tidspunkt i forhandlingerne foreslog **formanden**, at man holdt 10 minutters pause. Da forhandlingerne blev genoptaget, sagde **formanden**, at man nu var fremme ved mandatgivningen på de to punkter, hvor regeringen havde forelagt forhandlingsoplæg. Som han hørte det, var der ikke konstateret et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet Dansk Folkeparti havde støttet det. Men han mente alligevel, det var vigtigt at få konstateret, om det var et snævert mandat eller et bredere mandat.

Kim Mortensen opfordrede regeringen til at gå efter et bredt mandat. Der er to problemstillinger: partikelfiltre og biobrændstof. Her bliver der efterlyst en aktiv forhandlingslinje fra regeringen, bl.a. med hensyn til de 50 pct. Kim Mortensen henviste til, at den diskussion havde man også, da klima- og energiministeren var i Europaudvalget, og dengang blev man enige om, at hun skulle føre en aktiv forhandlingslinje og så komme tilbage og få et fornyet mandat, når man kendte resultatet. Hvis man kunne få det samme tilsagn fra miljøministeren med hensyn til partikelfiltre og biobrændstof, så kunne Socialdemokraterne godt give de ønskede mandater.

Henrik Høegh sagde, at som han huskede det, var det 44 eller 45 pct., klima- og energiministeren lovede at kæmpe for – i modsætning til de oprindelige 35 pct.

Formanden bekræftede dette.

Steen Gade støttede det, der var sagt fra Socialdemokraterne, idet han tilføjede, at spørgsmålet er, om miljøministeren vil følge den hårde linje i denne fase og så tage den endelige afgørelse senere.

Svend Auken henviste til, at man i situationen med klima- og energiministeren ikke havde nægtet støtte til forhandlingsoplægget, altså ikke havde nægtet regeringen mulighed for at udvise fleksibilitet. Men dengang var situationen lidt anderledes, idet Dansk Folkeparti var gået imod. Han tilføjede, at hvis regeringen vil føre den hårde linje og ikke kan komme igennem med den, er Europaudvalget parat til med kort varsel at behandle sagen igen. Det gør det selvfølgelig lidt vanskeligt, at der er tale om en førstebehandlingsaftale med Europa-Parlamentet. Spørgsmålet er meget enkelt: Miljøministeren har et flertal for sin linje sammen med Dansk Folkeparti, men han har en mulighed for at få et bredere mandat, hvis han vil lytte til det mindretal, som altså er det parlamentariske grundlag for hele energi- og klimapakken, og så vende tilbage til udvalget.

Miljøministeren sagde, at det, han havde fremlagt i dag, var det, han søgte mandat til, men han ville selvfølgelig komme tilbage til udvalget, hvis der opstod en ny situation, der nødvendiggjorde et nyt mandat.

Formanden forstod dette sådan, at det var det oprindelige forhandlingsoplæg, miljøministeren fastholdt.

Miljøministeren fandt det lidt vanskeligt at svare helt præcist herpå, men det er jo et forhandlingsoplæg, der tager afsæt i 35 pct. i 2013 og 50 pct. i 2017. Han var helt enig i, at vi skal føre en aktiv politik – som klima- og energiministeren også er

2. Europaudvalgsmøde 10/10-08

gået ind for, når hun taler om 44 eller 45 pct., som Henrik Høegh nævner – men mandatet går altså på 35 pct. og 50 pct.

Formanden konkluderede, at der ikke var konstateret et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg under dagsordenens punkt 5 og 6, idet dog Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Enhedslisten havde tilkendegivet, at de gik imod forhandlingsoplæggene.

7. (Evt.) Jordrammedirektivet

– *Fremskridtsrapport*

KOM (2006) 0232

Rådsmøde 2898 – bilag 5 (tillæg til samlenotat)

KOM (2006) 0232 – bilag 2 (grundnotat af 22/12-06)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (072) – bilag 78, side 226 FO (forhandlingsoplæg forelagt 14/12-07)

(06) side 860 (behandlet i EUU 9/2-07)

Miljøministeren: Forslaget forelægges til orientering.

Formandskabet vil give en fremskridtsrapport om forslaget.

Der er ikke sket noget i sagen siden sidste gang, sagen blev forelagt i udvalget til forhandlingsoplæg i december 2007. Jeg vil fortsat basere mig på det indhentede forhandlingsoplæg.

FO Punkt 4. Rådsmøde nr. 2902 (konkurrenceevne - miljødelen) den 6. november 2008

Alle punkterne hører under Økonomi- og Erhvervsministeriets ressort.

Miljøministeren: Jeg kan henvise til samlenotatet om rådsmøde om konkurrenceevne, miljødelen, som blev oversendt til udvalget den 3. oktober.

De to forslag – begrænsning af anvendelse af dichlormethan og kosmetik – forelægges til forhandlingsoplæg allerede nu, da formandskabet har meddelt, at man søger at opnå enighed med Europa-Parlamentet i første behandling i løbet af efteråret.

FO 1. Forslag om begrænsning af anvendelse af dichlormethan

– *Tidlig forelæggelse*

KOM (2008) 0080

Rådsmøde 2902 – bilag 1 (samlenotat side 2)

KOM (2008) 0080 – bilag 1 (grundnotat af 8/10-08)

KOM (2008) 0080 – bilag 2 (revideret 8 /10-08)

Miljøministeren: Sagen forelægges til forhandlingsoplæg.

FO Jeg støtter forslaget, der indfører et generelt forbud mod dichlormethan i malingfjernere.

Det er afgørende for regeringen, at der indføres et forbud mod brug af dichlormethanholdige malingfjernere til private. Dichlormethan har været udfaset i forbrugerprodukterne i Danmark i mange år, og der er gode alternativer på markedet.

Jeg kan også støtte, at der indføres en dispensationsadgang for så vidt angår den industrielle brug af dichlormethan. Vi må erkende, at der er enkelte industrielle processer, som vil være vanskelige at løse uden dichlormethanholdige produkter.

Når det drejer sig om den professionelle brug, er jeg skeptisk over for dispensationsmuligheden og kan støtte Europa-Parlamentets forslag om at fjerne dispensationsadgangen for professionelle brugere.

En dispensationsadgang må i hvert fald kombineres med krav om instruktion om sikker håndtering samt specifikke krav til ventilation, opbevaringstanke og personlige værnemidler.

Kim Mortensen erklærede sig som tilhænger af regeringens tilgang til sagen, men ville godt have det gjort lysende klart, at også de mennesker, der arbejdede professionelt med de pågældende stoffer – altså hvor der er mennesker involveret – var omfattet af forbuddet, således at det kun er de processer, der kan foregå rent maskinelt, man kan få dispensation for.

Hanne Agersnap syntes, det var fint, at man lagde op til et generelt forbud. Hun ville være sikker på, at man kun åbnede for dispensationsmuligheder, hvor det drejede sig om professionel brug. Hun ville gerne vide, hvordan man forestillede sig dispensationsmuligheden udformet. Vil man f.eks. kun tillade store emballager?

Svend Auken pegede på, at vi ikke har en særlig effektiv arbejdsmiljøbeskyttelse, når det gælder professionel brug af malingfjernere.

Miljøministeren sagde i svaret til Kim Mortensen, at regeringen er meget skeptisk over for de professionelle brug af malingfjernere, og at vi støtter Europa-Parlamentets forslag om at fjerne denne dispensationsadgang. Men hvis det ikke lykkes at fjerne den, synes vi, det skal kombineres med krav om instruktion om sikker håndtering samt specifikke krav til ventilation, opbevaringstanke og personlige værnemidler. Netop for at sikre, at man gør det optimalt, og for at få et så godt arbejdsmiljø som muligt.

Lone Dybkjær ville gerne vide, om almindelige malere, der arbejder i åben luft, kan få dispensation.

Miljøministeren sagde, at almindelige malere vil kunne få dispensation, hvis man ikke fjerner denne mulighed – men i Danmark vil de ikke få dispensation.

Formanden konkluderede, at der ikke var konstateret et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet ingen partier havde udtalt sig imod det.

FO 2. Forslag om Kosmetiske produkter

– Tidlig forelæggelse

KOM (2008) 0049

Rådsmøde 2902 – bilag 1 (samlenotat side 7)

KOM (2008) 0049 – bilag 2 (grundnotat af 8/10-08)

KOM (2008) 0049 – bilag 3 (henvendelse af 9/10-08 fra Forbrugerrådet)

Miljøministeren: Sagen forelægges til forhandlingsoplæg.

FO Jeg er enig i, at der er behov for at revidere kosmetikreguleringen i EU. Den eksisterende regulering er efterhånden blevet uoverskuelig med sine 55 ændringer.

Jeg kan fuldt ud støtte, at man fastholder det generelle forbud mod brugen af de kræftfremkaldende, mutagene og reproduktionsgiftige CMR-stoffer i kategori 1 og 2 i kosmetik.

Men jeg er også enig i, at vi har et problem med det generelle forbud. Vi står over for, at alkohol kan blive klassificeret som kræftfremkaldende og reproduktionsgiftigt på grund af den velkendte risiko, der er ved, at gravide drikker alkohol under graviditeten. Det vil betyde, at en lang række kosmetiske produkter skal forbydes og fjernes fra hylderne på grund af alkoholindholdet. Det vil være vanskeligt at forklare, at man gerne må få alkohol ind i kroppen ved at drikke det, men man må ikke smøre det på huden med f.eks. en deodorant.

Hvis vi vil undgå denne absurde situation, må regeringen enten forbyde alkohol i drikkevarer eller justere det generelle forbud i kosmetikreguleringen.

Jeg kan derfor støtte, at man justerer forbuddet i kosmetikreguleringen, således at enkelte CMR-stoffer må anvendes, men det er en afgørende forudsætning, at der opsættes en række skrappe kriterier for, hvornår et CMR-stof kan godkendes til brug i kosmetik. Der skal foreligge dokumentation for, at anvendelsen kan ske sikkert, og at der er tale om en nødvendig ingrediens, og at der ikke findes alternativer til stoffet, så der også fremover vil være et højt beskyttelsesniveau for forbrugerne.

Foruden CMR-stofferne er der to punkter, som Danmark har lagt særlig vægt på. Det drejer sig om de allergifremkaldende hårfarver, hvor Danmark har foreslået, at de mest allergifremkaldende skal forbydes inden for en årrække.

Det drejer sig for det andet om de hormonforstyrrende stoffer. Der er fremsat et forslag, som i sin mekanisme minder om det, der foreslås for CMR-stofferne: Stoffer, der har hormonforstyrrende effekter, skal vurderes sikre at anvende, før de kan godkendes til brug i kosmetik.

Jeg må desværre konstatere, at der på nuværende tidspunkt ikke er tilstrækkelig opbakning blandt EU-landene til at ændre kosmetikreguleringen på disse punkter. Vi må da også erkende, at der mangler kriterier for, hvordan vi skal identificere de hormonforstyrrende stoffer, og vi har desværre endnu ikke tilstrækkelige data til at kunne lave den positivliste over hårfarver, som vi gerne vil have.

Men vi vil fortsætte med at presse på for at komme igennem med vores krav om, at disse stoffer skal reguleres. Jeg vil gøre, hvad jeg kan, for at der indføres en ny bestemmelse i direktivet, som sikrer, at vi får mulighed for at regulere disse stoffer i fremtiden. Alternativt vil vi prøve at få Kommissionen til at forpligte sig til, at den vil fremkomme med en regulering af stofferne på et senere tidspunkt, når vi har tilstrækkelig viden.

Kim Mortensen erklærede sig som tilhænger af regeringens tilgang til sagen, men bad om en præcisering af, om der var tale om en ren undtagelse for alkohol, eller om den også skulle gælde for andre af de såkaldte CMR-stoffer. Kan vi risikere, at det bliver betragtet som en åbning, så der kommer flere stoffer med i processen? Hvorfor laver vi ikke kun en dispensation for alkohol?

Hanne Agersnap henviste til, at Forbrugerrådet har skrevet, at de synes, CMR-stoffer i kategori 3 skal være omfattet af forbuddet. Hun ville gerne vide, hvilke stoffer der skulle gives dispensation for, og hvem der skulle have tilladelserne.

Svend Auken støttede det, Kim Mortensen sagde om kun at lave en dispensation for alkohol. Han spurgte, om miljøministeren også ville kæmpe for at få forbudt professionel brug af kosmetik, ligesom han ville gøre det for malingjernere. Her tænkte Svend Auken på de ansatte i frisørsaloner og de store belastninger, de blev udsat for.

Miljøministeren svarede Kim Mortensen, at dispensationen ikke kun gælder alkohol, men produkter, der er godkendt i fødevarer, og som det er sikkert at anvende til kosmetik. Han havde fået oplyst, at det næppe var juridisk holdbart kun at indføre en dispensation for alkohol.

Han svarede på Hanne Agersnaps spørgsmål vedrørende Forbrugerrådets høringssvar, at kategori 3 stoffer ikke er forbudt i dag, og at der ikke skønnes at være belæg for at forbyde kategori 3 stoffer.

Miljøministeren henviste i svaret til Svend Auken til det, han havde læst op om, at vi stadig væk mangler tilstrækkelige data til at kunne lave en positivliste for kosmetik.

Lone Dybkjær bad miljøministeren give et par eksempler på andre stoffer end alkohol, som vil få dispensation i relation til kosmetik.

Hanne Agersnap ville gerne vide, hvad miljøministeren mente, når han sagde, at kategori 3 stoffer ikke skønnes at være farlige. Hvem skønner det?

Hun spurgte, om man ikke kunne præcisere, hvilke stoffer der kunne gives dispensation for, f.eks. stoffer der anvendes i fødevarer.

Svend Auken forstod ikke helt, hvorfor man juridisk ikke kunne skrive alkohol. Han spurgte, om man kunne begrænse dispensationsadgangen til stoffer, der kan anvendes i fødevarer.

Miljøministeren gav Lone Dybkjær eksemplet med vitamin D.

Han svarede Hanne Agersnap, at det er EU's teknikere, der skønner, at kategori 3 stoffer ikke er farlige.

NOT I relation til spørgsmålene om, hvorfor det ikke var juridisk holdbart blot at skrive alkohol, lovede miljøministeren at oversende et notat hurtigst muligt.

Lone Dybkjær pegede på, at der i samlenotatet vedrørende kosmetik står: "Formålet med forordningen er hovedsageligt at forenkle og sikre en ensartet anvendelse af den allerede gældende lovgivning, bl.a. for herigennem at mindske reguleringens administrative byrder." Hun ville gerne vide, om forordningen forbedrer eller forringer den gældende lovgivning.

Miljøministeren svarede, at man vurderer, at ændringerne er neutrale eller forbedringer.

Steen Gade sagde, at SF ikke er imod regeringens forhandlingsoplæg, men han følte sig ikke særlig godt oplyst. Men nu må man læse de svar, som udvalget er blevet lovet skriftligt, og så må man kalde miljøministeren i samråd, hvis de ikke er tilfredsstillende.

Formanden konkluderede, at der ikke var konstateret et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet ingen partier havde udtalt sig imod det.